

RAN-1901130402020001
M.A. (Semester-II) Examination April - 2026
Sanskrit Paper-07 : Vaidik Literature
ऐतरेयब्राह्मण – ‘शुनःशेषाख्यानम्, केनोपनिषद्’
[Total Marks: 50]

सूचना : / Instructions (1) उपरोक्त दृशविल विगतो उत्तरवली पर अवश्य लभवी. Fill up strictly the above details on your answer book.	Seat No.: Student's Signature
--	--

प्र-1. नीचे आपेल प्रश्नोना टूंकुमां जवाब आपो. (कोई पण पांच) 10

Write answer in short (any five)

- 1) ‘ब्राह्मणः’ शब्दनो अर्थ समजवो.
What to you mean by word ‘ब्राह्मणः’.
- 2) ‘शुनःशेषाख्यान’ मुजब हरिश्चंद्र राजना वंश अने पितानुं नाम जण्णवो.
Give the Name of king Harishchandra's dynasty and his father according to ‘शुनःशेषाख्यान’.
- 3) विश्वामित्रने केटलां पुत्रो छे? तेमना मध्यपुत्रनु नाम जण्णवो.
How many sons did Vishwamitra have? Name his middle son.
- 4) ‘केनोपनिषद्’ क्या वेद साथे जोडायेलुं छे ? अने अना अन्य नामो क्यां क्यां छे?
Which Veda is the ‘केनोपनिषद्’ associated with? And what are its other names?
- 5) उपनिषद् अटवे शुं? मुज्य उपनिषद् केटलां छे?
What is an Upanishad? How many major Upanishads are there?
- 6) ‘केन’ शब्दनां विविध अर्थो आपो.
Give the different meaning of the ‘केन’.
- 7) ‘अङ्गिरसः’ शब्दनो अर्थ समजवो.
Explain the word ‘अङ्गिरसः’?

प्र-2. अ) सानुवाट समजवो. (कोई पण बे) 08

Explain the following with translation. (any two)

- 1) श्रोत्रस्य श्रोत्रं मनसो मनो यद्ववाचो ह वाचं स उ प्राणस्य प्राणः
चक्षुषश्चक्षुरतिमुच्य धीराः प्रेत्यास्माल्लोकादमृता भवन्ति ॥ (१-२)
- 2) प्रतिबोधविदितं मतम्, अमृतत्वं हि विन्दते ।
आत्मना विन्दते वीर्यं, विद्यया विन्दतेऽमृतम् ॥ (२-४)

- 3) तस्मिंस्त्वयि किं वीर्यमिति, अपीदं सर्व ।
दहेयं, यदिदं पृथिव्यामिति ॥ (३-५)
- 4) तद्व तद्वनं नाम, “तद्वनम्” इति उपासितव्यं; स य एतदेवं वेद,
अभि हैनं सर्वाणि भूतानि संवाच्छन्ति ॥ (४-६)

प्र-2. બ) સસંદર્ભ સમજાવો. (ગમે તે એક)

05

Explain the context. (Any One)

- 1) शेते निपद्यमानस्य चराति चरतो भगः।
- 2) सूर्यस्य पश्य श्रेमाणं यो न तन्द्रयते चरन्।

प्र-3. ‘केनोपनिषद्’ માં નિરૂપિત બ્રહ્મનું સ્વરૂપ

13

The form of Brahman as depicted in the ‘કેનોપનિષદ્’.

અથવા/OR

પ્ર-3. ટૂંકનોંધ લખો.

Write short note.

- 1) દેવોનું મિથ્યાભિમાન અને તેને દૂર કરવા બ્રહ્મે કરેલ ઉપાય.
The vanity of the gods and the remedy taken by Brahma to remove it.
- 2) ‘કેનોપનિષદ્’ નો શાંતિપાઠ
The peace lesson of ‘કેનોપનિષદ્’.

પ્ર-4. ઐતરેય બ્રાહ્મણનું વિષયવસ્તુનો ટૂંકમાં પરિચય આપી ‘શુન:શેપાખ્યાન્’ નું મહત્વ લખો.

14

A brief introduction to the content of Aitareya Brahmana and the importance of the ‘શુન:શેપાખ્યાન્’.

અથવા/OR

પ્ર-4. ટૂંકનોંધ લખો.

Write short note.

- 1) ‘શુન:શેપ્’ નું પાત્ર.
Character of ‘શુન:શેપ્’
- 2) પુત્રપ્રાપ્તિ નું મહત્વ.
Putraprapti importance.